

Súd: Okresný súd Prešov
Spisová značka: 11C/160/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8114211232
Dátum vydania rozhodnutia: 12. 09. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Iveta Wildeová
ECLI: ECLI:SK:OSPO:2014:8114211232.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Prešov sudkyňou JUDr. Ivetou Wildeovou v právnej veci žalobcu: CD Consulting s.r.o., so sídlom K Červenému dvoru 3269/25A, Praha 3, Česká republika, IČO: 26429705, zastúpený: Fridrich Paľko, s.r.o. so sídlom Grösslingova 4, Bratislava p r o t i žalovanej: F. N., I.. XX.XX.XXXX, Z. X. B. X. XXX/X, o zaplatenie 725,01 Eur a prísl. takto

rozhodol:

Žalobu **z a m i e t a**.

Účastníci **n e m a j ú** nárok na náhradu trov konania.

o d ô v o d n e n i e :

Žalobca tlačivom A - návrhom na uplatnenie pohľadávky (vzor je prílohou nariadenia európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 8614/2007 z 11.1.2007, ktorým sa ustanovuje Európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu) žiadal, aby súd zaviazal žalovanú na zaplatenie zmenkovej sumy vo výške 725,01 Eur, zmenkového úroku vo výške 0,25% denne zo sumy 914,01 Eur, od 27.5.2011 do 17.7.2011, zo sumy 851,01 Eur od 18.7.2011 do 17.8.2011, zo sumy 7888,01 Eur od 18.8.2011 do 18.9.2011 a zo sumy 725,01 Eur od 19.9.2011 do zaplatenia. Žiadal priznať aj úrok z omeškania vo výške 6% ročne z tých súm a za také obdobie ako uplatnil aj zmenkový úrok a napokon žiadal priznať aj zmenkovú odmenu vo výške 1/3% zmenkovej sumy teda 3,05 Eur.

Žalobca odôvodnil návrh tým, že ako indosatár je nadobúdateľom všetkých práv zo zmenky, ktorú vystavila žalovaná dňa 13.12.2010. Indosovaná zmenka je vistazmenkou opatrenou doložkou „na platenie predložiť v lehote 4 rokov od vystavenia“. Do textu zmenky bol poňatý záväzok žalovanej zaplatiť za túto zmenku pri predložení na rad zmenkového veriteľa zmenkovú sumu 914,01 Eur spolu s 0,25% denným úrokom od 27.5.2011, pričom žalovaná doposiaľ uhradila 189 Eur. Za miesto splatenia bolo určené sídlo prvotného zmenkového veriteľa. Indosant predložil zmenku k zaplateniu, pričom žalovaná doposiaľ z nej nič nezaplatila. Keďže zmenková suma je opatrená doložkou „bez protestu“, indosant nenechal vyššie uvedené skutočnosti zistiť verejnou listinou.

Súd mal za to, že v danom prípade sú splnené podmienky pre použitie už spomínaného nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) 861/2007 z 11.7.2007, ktorým sa ustanovuje Európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu.

Podľa čl. 2 ods. 1 citovaného nariadenia sa totiž toto nariadenie uplatňuje v občianskych a obchodných veciach pri cezhraničných sporoch bez ohľadu na povahu súdu alebo tribunálu, v ktorých hodnota pohľadávky v čase doručenia tlačiva návrhu na uplatnenie pohľadávky príslušnému súdu alebo tribunálu nepresahuje 2.000 Eur bez akýchkoľvek úrokov, výdavkov a nákladov. Neuplatňuje sa najmä na daňové, colné ani správne veci, ani na zodpovednosť štátu za konanie alebo nečinnosť pri výkone štátnej moci.

Podľa čl. 3 ods. 1 citovaného nariadenia na účely tohto nariadenia je cezhraničným sporom taký spor, v ktorom má aspoň jedna zo strán bydlisko alebo obvyklý pobyt v členskom štáte inom ako v členskom štáte súdu alebo tribunálu konajúceho vo veci.

Podľa čl. 5 ods. 1 citovaného nariadenia európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu je písomné. Súd alebo tribunál nariadi ústne pojednávanie, ak to považuje za potrebné alebo ak o to požiada niektorá zo strán. Súd alebo tribunál môže takúto žiadosť odmietnuť, ak sa domnieva, že vzhľadom na okolnosti prípadu ústne pojednávanie zjavne nie je potrebné pre spravodlivé vedenie konania. Dôvody odmietnutia sa uvedú písomne. Iba proti rozhodnutiu súdu alebo tribunálu o odmietnutí takejto žiadosti nemožno samostatne podať opravný prostriedok.

Podľa čl. 5 ods. 2 citovaného nariadenia po doručení správne vyplneného tlačiva návrhu na uplatnenie pohľadávky súd alebo tribunál vyplní časť I. vzorového tlačiva C na odpoveď ako je uvedené v prílohe III.

Kópia tlačiva návrhu na uplatnenie pohľadávky a v prípade potreby podporných dokumentov spolu s vyplneným tlačivom na odpoveď sa doručí odporcovi v súlade s článkom 13. Tieto dokumenty sa odošlú do 14 dní od doručenia správne vyplneného tlačiva na uplatnenie pohľadávky.

Podľa čl. 5 ods. 3 citovaného nariadenia odporca odpovie do 30 dní po doručení tlačiva návrhu na uplatnenie pohľadávky a tlačiva na odpoveď tak, že vyplní časť II. vzorového tlačiva C na odpoveď, pričom v prípade potreby poskytne všetky príslušné podporné dokumenty a zašle ho späť súdu alebo tribunálu alebo akýmkoľvek iným vhodným spôsobom, pri ktorom nepoužije tlačivo na odpoveď.

Podľa čl. 5 ods. 4 citovaného nariadenia do 14 dní od doručenia odpovede odporcu súd alebo tribunál odošle navrhovateľovi kópiu odpovede spolu s príslušnými podpornými dokumentmi.

Podľa čl. 7 ods. 1 citovaného nariadenia do 30 dní od doručenia odpovede odporcu alebo navrhovateľa v lehotách ustanovených v čl. 5 ods. 3 alebo 6 súd alebo tribunál vydá rozsudok alebo:

a/ v rámci stanovenej lehoty, ktorá nesmie presiahnuť 30 dní si vyžiada od strán ďalšie podrobnosti týkajúce sa pohľadávky;

b/ vykoná dôkazy v súlade s čl. 9 alebo

c/ predvolá strany na pojednávanie, ktoré sa uskutoční do 30 dní od predvolania.

Podľa čl. 7 ods. 2 citovaného nariadenia súd alebo tribunál vydá rozsudok buď do 30 dní od uskutočnenia ústneho pojednávania alebo po doručení všetkých potrebných informácií na vydanie rozsudku. Rozsudok sa doručí stranám v súlade s čl. 13.

Podľa čl. 7 ods. 3 citovaného nariadenia ak sa súdu alebo tribunálu nedoručí odpoveď dotknutej strany v lehote ustanovenej v čl. 5 ods. 3 alebo 6 súd alebo tribunál vydá rozsudok o pohľadávke alebo proti pohľadávke.

V danom prípade po doručení vyplneného tlačiva návrhu na uplatnenie pohľadávky súdu, jeho kópiu aj s prílohami a vzorovým tlačivom C na odpoveď súd doručil žalovanej, ktorá túto zásielku prevzala 13.5.2014, ale vyplnené tlačivo na odpoveď súdu nepredložila.

Obaja účastníci sa na pojednávanie napriek riadnemu a včas doručenému predvolaniu nedostavili, žalovaná svoju neúčast' neospravedlnila, aj keď predvolanie jej bolo doručené 25.7.2014 a žalobca svoju neúčast' elektronicky ospravedlnil pre kolíziu termínov, súhlasil však s pojednávaním v jeho neprítomnosti. Zároveň si však dal podmienku, že v prípade ak žalovaná nebude súhlasiť so žalobou, žiadal pojednávanie odročiť. Takéto podmieňovanie súhlasu s pojednávaním je pre súd zarážajúce, nemajúce žiadne právne opodstatnenie. Účastník má právo sa rozhodnúť, či sa pojednávania zúčastní a ak nie, má možnosť požiadať o odročenie pojednávania aj to len pri splnení procesných podmienok podľa § 119 O.s.p. V takom prípade kolízie termínov by musel konkretizovať spisové značky kolidujúceho pojednávania a uviesť dátum, kedy sa o tejto kolízii dozvedel. V danom prípade však žalobca tieto podmienky nespĺnil. Súd je toho názoru, že aj v prípade účasti žalovanej na pojednávaní a jej nesúhlasu so žalobou by nebol dôvod pre odročenie pojednávania. Uvedený postup žalobcu je o to viac nepochopiteľný, keď zároveň si právny zástupca žalobcu dovolil vytykať súdu údajne nesprávny

procesný postup, keď vo veci bolo nariadené pojednávanie. Prekvapujúce je to, že sám cituje článok 5 bodu 1 príslušného nariadenia, v zmysle ktorého súd môže nariadiť pojednávanie aj vtedy, ak to považuje za potrebné. Právny zástupca žalobcu tak neprípustne sa snaží zasahovať do oprávnenia súdu, keďže je výlučne na súde, aby posúdil potrebu nariadenia pojednávania a to súd považoval za potrebné v súvislosti s posudzovaním vyplňovacieho práva na zmenku ako neprijateľnej zmluvnej podmienky v spotrebiteľskom právnom vzťahu, ktorý nepochybne vznikol medzi pôvodným veriteľom obchodnou spoločnosťou Pohotovosť s.r.o. a žalovanou a tiež v súvislosti s posudzovaním charakteru príslušného spotrebiteľského úveru. Pre súd je prekvapujúce aj ničím nepodložené tvrdenie právneho zástupcu žalobcu o tom, že súd mal nariadiť pojednávanie odôvodneným uznesením, čo je absolútne absurdné a akými úvahami sa právny zástupca riadil pri tomto názore je pre súd nepochopiteľné.

Súd vykonal dokazovanie písomným vyjadrením žalobcu, úverovou zmluvou zo dňa 13.12.2010, zmenkou zo dňa 13.12.2010, lustráciou v sociálnej poisťovni a zistil tento skutkový stav:

Dňa 13.12.2010 bola uzavretá písomná úverová zmluva č. 807500222, ktorou veriteľ - Pohotovosť, s.r.o. poskytol úver vo výške 400 Eur žalovanej ako fyzickej osobe. Žalovaná sa zaviazala úver splatiť vo výške 756 Eur 12 mesačnými splátkami po 63 Eur počnúc 12.1.2011. V zmluve nie je uvedený úrok, je uvedený len poplatok vo výške 356 Eur, ktorý nie je konkretizovaný, nie je uvedené ani RPMN, ani priemerná hodnota RPMN a nie sú rozlíšené splátky úveru.

Žalovaná dňa 13.12.2010 vystavila vlastnú zmenku, obsahom ktorej je jej záväzok zaplatiť za túto zmenku pri predložení na rad spoločnosti POHOTOVOSŤ s.r.o. sumu 914,01 Eur a zmenkový úrok 0,25% denne od 27.5.2011. Predmetná zmenka bola žalovanou vystavená ako vistazmenka a bola opatrená doložkami „bez protestu“ a „na platenie predložiť v lehote 4 rokov od vystavenia“, pričom za miesto platenia bolo určené sídlo prvotného zmenkového veriteľa. Z rubovej strany zmenky vyplýva, že spoločnosť POHOTOVOSŤ, s.r.o. indosovala zmenku na rad žalobcu. Listina má znaky vzorového tlačiva, do ktorého boli rukou vpísané údaje: dátum a miesto vystavenia, identifikačné údaje vystaviteľa, jeho podpis. Zmenková suma vyjadrená číslom aj slovami a dátum začiatku úročenia zmenkového úroku sú v listine uvedené odlišným tlačným písmom ako zvyšok vzorového tlačiva.

K vyplneniu tejto zmenky došlo na základe bodu 13 VÚP pôvodného veriteľa, ktorý obsahuje dohodu o vyplnení zmenky. V ňom sa uvádza nasledovne: „na zabezpečenie peňažného záväzku dlžníka ako vystaviteľa zmenky vyplývajúcej z úverovej zmluvy voči veriteľovi ako remitentovi vystaviteľ vystavil dve zmenky, v ktorých nie sú vyplnené zmenková suma a dátum začiatku úročenia zmenkovej sumy. Ručiteľ je z takto vystavených zmeniek zaviazaný ako zmenkový ručiteľ. Remitent má právo uplatniť si celý svoj peňažný nárok vyplnením ktorejkoľvek zmenky. Zmluvné strany a ručiteľ sa dohodli, že zmenkovú sumu vyplní na prvej zo zmeniek remitent najskôr v deň, kedy sa v zmysle bodu 4 týchto podmienok stane dlh splatný okamžite, tj. keď dlžník neuhradí včas 4 po sebe idúce splátky, prípadne uhradí len časti splátok alebo neuhradí včas poslednú splátku alebo časť poslednej splátky. Zmenková suma bude pozostávať zo sumy všetkých peňažných nárokov veriteľa voči dlžníkovi, ktoré veriteľovi vzniknú ku dňu vyplnenia prvej zo zmeniek. Dátum začiatku úročenia zmenkovej sumy vyplní na prvej zo zmeniek remitent tak, že ním bude deň, keď v zmysle bodu 4 týchto podmienok sa stal splatný celý dlh.“ Napriek tomu, že v príslušnej úverovej zmluve je uvedené, že finančné prostriedky sa poskytujú na výkon povolania žalovanej, súd lustráciou v sociálnej poisťovni zistil, že táto nie je evidovaná, čo je logické vzhľadom na jej vek a nepochybne aj v čase uzavretia zmluvy ako 83 ročná nevykonávala žiadne povolanie.

Predmetom konania je spor zo zmenky. Súd preto predovšetkým skúmal, či zmenka spĺňa náležitosti v zmysle zákona č. 191/1950 Zb. (zmenkový a šekový zákon, ďalej len „zšz“) a dospel k záveru, že zmenka spĺňa formálne náležitosti § 75 citovaného zákona. Podľa daného ustanovenia vlastná zmenka obsahuje:

1. označenie, že ide o zmenku, pojaté do vlastného textu listiny a vyjadrené v jazyku, v ktorom je táto listina písaná;
2. bezpodmienečný sľub zaplatiť určitú peňažnú sumu;
3. údaj zročnosti;
4. údaj miesta, kde sa má platiť;
5. meno toho komu alebo na rad koho sa má platiť;
6. dátum a miesto vystavenia zmenky;
7. podpis vystaviteľa.

Označenie zmenka je pojaté do vlastného textu listiny a je vyjadrené v jazyku, v ktorom je táto listina spísaná; nachádza sa v nej bezpodmienečný sľub zaplatiť určitú peňažnú sumu, je v nej uvedený údaj zročnosti ako aj údaj miesta, kde sa má platiť, tiež meno toho na rad koho sa má platiť, obsahuje dátum a miesto vystavenia zmenky a podpis vystaviteľa. Z rubovej strany zmenky vyplýva, že žalobca nadobudol zmenku indosamentom od pôvodného veriteľa, na rad ktorého bola zmenka vystavená.

Napriek záveru o splnení formálnych náležitosti platnej zmenky súd podrobil súdnej kontrole aj dohodu o vyplňovacom práve zmenky vyplývajúcej z článku 13 VUP remitenta. Ako už bolo konštatované, pri uzatváraní príslušnej úverovej zmluvy a v súvislosti s ňou aj vystavenie zmenky ide o spotrebiteľský právny vzťah a preto je potrebné aplikovať aj normy na ochranu práv spotrebiteľov.

Podľa § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom.

Podľa § 52 ods. 2 OZ ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia sú neplatné.

Podľa § 52 ods. 3 OZ dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti.

Podľa § 52 ods. 4 OZ spotrebiteľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti.

Podľa § 53 ods. 1 OZ spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len "neprijateľná podmienka"). To neplatí, ak ide o zmluvné podmienky, ktoré sa týkajú hlavného predmetu plnenia a primeranosti ceny, ak tieto zmluvné podmienky sú vyjadrené určito, jasne a zrozumiteľne alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané.

Podľa § 53 ods. 2 OZ za individuálne dojednané zmluvné ustanovenia sa nepovažujú také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť ich obsah.

Podľa § 53 ods. 3 OZ ak dodávateľ nepreukáže opak zmluvné ustanovenia dohodnuté medzi dodávateľom a spotrebiteľom sa nepovažujú za individuálne dojednané.

Podľa § 53 ods. 5 OZ neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné.

Podľa § 54 ods. 1 OZ zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchyliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa. Spotrebiteľ sa najmä nemôže vopred vzdať svojich práv, ktoré mu tento zákon priznáva, alebo si inak zhoršiť svoje zmluvné postavenie.

Úverovú zmluvu, na zabezpečenie ktorej bola vystavená predmetná zmenka je potrebné posúdiť podľa zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy (v danom prípade od 2.4.2010 do 10.6.2013).

Podľa § 9 ods. 1 citovaného zákona zmluva o spotrebiteľskom úvere musí mať písomnú formu. Každá zmluvná strana dostane najmenej jedno jej vyhotovenie v listinnej podobe alebo na inom trvanlivom médiu, ktoré je dostupné veriteľovi.

Obligatórne náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere sú vymenované v § 9 ods. 2 citovaného zákona a medzi nimi pod písm. f/ je uvedená doba trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere a termín konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru; pod písm. j/ ročná percentuálna miera nákladov; pod písm. k/ výška, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov a pod písm. y/ priemerná hodnota ročnej percentuálnej miery nákladov na príslušný spotrebiteľský úver platná k dňu podpisu zmluvy zverejnená podľa § 21 ods. 2 za príslušný kalendárny štvrtrok.

Podľa § 11 ods. 1 písm. b/ citovaného zákona poskytnutý spotrebiteľský úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov ak zmluva o spotrebiteľskom úvere neobsahuje náležitosti podľa § 9 ods. 2 písm. a/ až k/, r/ a y/.

Súd zastáva názor, že spotrebiteľovi sa musí poskytnúť ochrana pred neprijateľnými zmluvnými podmienkami aj v prípade, ak sa uplatňuje právo zo zmenky. Stále je totiž potrebné aplikovať čl. 6 ods. 1 smernice Rady 93/13/EHS a chrániť spotrebiteľa pred neprijateľnými zmluvnými podmienkami. Vychádzajúc z tohto princípu preto pri kolízii zmenkového práva so spotrebiteľskými právami žalovaného musí mať prednosť ochrana práv spotrebiteľa.

Dohodu o vyplňovanom práve zmenky súd vyhodnotil ako neprijateľnú zmluvnú podmienku s poukazom na § 53 ods. 1 OZ.

Predmetná zmluva o spotrebiteľskom úvere totiž nemá obligatórne náležitosti, ktoré sú uvedené v § 9 ods. 2 písm. f/, j/, k/, y/ zákona č. 129/2010 Z.z., čo spôsobuje, že úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov a teda spotrebiteľ má vrátiť len sumu poskytnutého úveru. Zmenka však túto skutočnosť nezohľadňuje a dokonca umožňuje aj vymáhať zmenkový úrok 0,25% denne, čo je ročne 91,25%. Nepochybne takýto zmenkový úrok je v rozpore so zásadou dobrých mravov, čo spôsobuje jeho neplatnosť (§ 39 OZ v návaznosti na § 3 ods. 1 OZ). Dohoda o vyplňovanom práve zmenky bola uvedená vo VÚP, teda formulári, ktorý spracoval právny predchodca žalobcu a žalovaný nemal možnosť ich ovplyvniť. Nepochybne teda táto podmienka nebola individuálne dojednaná a nepochybne spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach účastníkov v neprospech spotrebiteľa práve pre nezohľadnenie práv spotrebiteľa a umožnenie vymáhať plnenia, ktoré sú v rozpore so zákonom (či už pre spomínanú neplatnosť dohody o zmenkovom úroku alebo pre dôsledok chýbajúcich obligatórnych náležitostí zmluvy). Uvedená zmluvná podmienka je teda neplatná s poukazom na § 53 ods. 5 OZ. Ak je neplatná dohoda o vyplňacom práve blankozmenky, neplatná je aj samotná zmenka. Tento záver možno prijať aj vzhľadom na právny záver vyslovený v rozsudku Najvyššieho súdu SR 4Obo 161/2007 zo dňa 6.5.2008. Najvyšší súd v danom prípade mal za to, že z neplatnej úverovej zmluvy nemohlo žalobcovi vzniknúť právo na vyplnenie blankozmenky a neplatnosť úverovej zmluvy vyvodil z nerovnosti podmienok účastníkov zmluvy v dôsledku neprimerane vysokého poplatku za spracovanie a vedenie úveru, v dôsledku čoho považoval zmluva za priečiacu sa dobrým mravom a zásadám poctivého obchodného styku.

Žalobca vo svojom vyjadrení citoval odôvodnenia rozhodnutí Krajského súdu v Prešove 10Co 79/2013 zo dňa 5.9.2013 a Krajského súdu v Banskej Bystrici 43CoZm 10/2013 zo dňa 21.11.2013, ktoré obdobné nároky posúdili striktne podľa zákona zmenkového a šekového, teda vôbec nebrali do úvahy normy na ochranu práv spotrebiteľov, ktoré boli zavedené do právneho poriadku podstatne neskôr ako spomínaný zmenkový a šekový zákon. S filozofiou týchto rozhodnutí sa súd nemôže stotožniť, keďže pri kolízii zmenkového práva s právom na ochranu práv spotrebiteľov má tento súd za to, že prioritu má spotrebiteľské právo, čomu napokon nasvedčuje aj európska judikatúra napríklad rozhodnutie ESD sp. zn. C419/2011 zo dňa 14.3.2013 (Česká sporiteľňa Geraldovi Feichterovi). V tomto konaní napriek tomu, že taktiež boli uplatnené práva zo zmenky súd skúmal postavenie žalovaného ako spotrebiteľa. Dôležitý je aj list Európskej komisie z 25.4.2013 pod č. 2012/4165 adresovaný Slovenskej republike s upozornením na nedodržiavanie spotrebiteľského práva EÚ a výslovne v liste sa spomína v tejto súvislosti obchodná spoločnosť Pohotovosť. Poukazuje sa na jej praktiky, ktorými sa vymáhajú nezákonné pohľadávky založené na nekalých podmienkach a konkrétne sú spomenuté aj blankozmenky.

Vyššie vyslovenému právnomu názoru tohto súdu prisvieďča aj zákonná úprava spotrebiteľských úverov, keďže zákon č. 258/2001 Z.z. s účinnosťou od 1.1.2008 výrazne obmedzuje možnosť zabezpečenia spotrebiteľského úveru zmenkou v § 4 ods. 6 a neskôr zákonom č. 129/2010 Z.z. v § 17 ods. 3 dokonca zakazuje splnenie a zabezpečenie úveru zmenkou. Aj táto právna úprava svedčí o tom, že nie je možné odčleňovať zmenku od noriem spotrebiteľského práva. Ak je zmenka vydaná v rozpore so zákonom, v danom prípade so zákonom o spotrebiteľskom úvere potom je neplatná v zmysle § 39 Občianskeho zákonníka, keďže aj pre zmenku platia všeobecné ustanovenia Občianskeho zákonníka o platnosti právnych úkonov. Súd, na ktorých rozhodnutia žalobca poukazuje sa týmto posúdením nezaoberali, aj keď súd má skúmať absolútnu neplatnosť právneho úkonu ex offa.

Na podporu tohto názoru možno použiť pripomienky Európskej komisie zo dňa 12.2.2014 členom súdneho dvora európskej únie vo veci C-558/2013 týkajúcej sa obdobného konania (CD Consalting proti Mariánovi Vaskovi) v súvislosti s prejudiciálnou otázkou súdu. Európska komisia v týchto pripomienkach v bode 17 uviedla: „smernica 87/102/EHS, ktorá sa uplatňuje v prejednávanej veci nezakazuje používanie zmienek v spotrebiteľských zmluvách, ale zo znenia jej článku 9 jednoznačne vyplýva, že členské štáty môžu povoliť ich používanie v spotrebiteľských zmluvách iba vtedy, ak zároveň zabezpečia vhodnú ochranu spotrebiteľa v takýchto situáciách. Podľa názoru komisie je potrebné pojem „vhodnej ochrany spotrebiteľa“ v zmysle čl. 9 smernice 87/102/EHS vykladať so zreteľom na článok 14 uvedenej smernice, ktorá zakazuje znížiť štandard ochrany spotrebiteľa. Vhodnou ochranou spotrebiteľa v zmysle čl. 9 uvedenej smernice je preto potrebné chápať celkový právny rámec ochrany spotrebiteľa ako vyplýva z predpisov práva Únie a judikatúry Súdneho dvora a zahŕňa preto aj povinnosť vnútroštátnych súdov ex offa skúmať nekalosť zmluvných podmienok.

Bod 19 spomínaných pripomienok obsahuje toto konštatovanie: „Rešpektovanie abstraktného charakteru zmenky v zmysle ako to uvádza vnútroštátny súd vo svojom uznesení by bolo podľa komisie neprijateľné vo svetle judikatúry Súdneho dvora. Súdny dvor už totiž vyslovil všeobecnú zásadu, v zmysle ktorej špecifiká súdneho konania, ktoré prebieha v rámci vnútroštátneho práva medzi predajcom alebo dodávateľom a spotrebiteľom, nemôžu predstavovať skutočnosť spôsobilú ovplyvniť právnu ochranu, ktorá podľa ustanovení smernice 93/13/EHS spotrebiteľovi musí byť poskytnutá, čo potvrdzuje aj článok 14 smernice 87/102/EHS. V závere preto európska komisia navrhuje, aby súdny dvor poskytol na predloženu prejudiciálnu otázku túto odpoveď: „článok 6 smernice Rady 93/13/EHS z 5.4.1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách a čl. 4, 9 a 14 smernice Rady 87/102/EHS z 22.12.1986 o aproximácii zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení členských štátov, ktoré sa týkajú spotrebiteľského úveru, sa majú vykladať v tom zmysle, že im odporuje právna úprava členského štátu akou je právna úprava dotknutá vo veci samej, ktorá vnútroštátnemu súdu rozhodujúcemu o právach z indosovanej zmenky neumožňuje v zásade v žiadnej fáze konania ex offa preskúmať zmluvu a kauzu právneho vzťahu a prípadnú nekalú povahu zmluvnej podmienky a tiež prípadne porušenie zákona upravujúceho dôsledky neuvedenia ročnej percentuálnej miery nákladov v zmluve o spotrebiteľskom úvere, z ktorej zmenka vznikla“.

V danom prípade zmenka a úverová zmluva vznikla za účinnosti zákona č. 129/2010 Z.z. Podľa § 17 ods. 3 citovaného zákona v súvislosti s poskytovaním spotrebiteľského úveru nemožno splniť dlh lebo zabezpečiť jeho splnenie zmenkou alebo šekom.

S poukazom na citované zákonné ustanovenie došlo k vystaveniu zmenky v rozpore s citovaným zákonným ustanovením a preto s poukazom na § 39 OZ je potrebné vyhodnotiť zmenku ako absolútne neplatnú pre rozpor so zákonom.

Už len pre úplnosť súd uvádza, že dohodu o vyplňovacom práve blankozmenky a tým aj samotnú zmenku možno považovať za neplatnú aj pre obchádzanie zákona (§ 39 OZ). O obchádzanie zákona ide, ak právny úkon síce neodporuje výslovnému zneniu zákona, avšak svojimi dôsledkami sleduje ten cieľ, aby zákon dodržaný nebol. V danom prípade vystavením zmenky sa právny predchodca žalobcu snažil vyhnúť posudzovaniu platnosti úverovej zmluvy a aplikácii zákona o spotrebiteľských úveroch dôsledkom čoho je, že žalovaná by veriteľovi mala vrátiť len sumu poskytnutého úveru pre nedodržanie obligatórnych náležitostí zmluvy o spotrebiteľskom úvere. Takýto postup žalobcu nemôže požívať právnu ochranu (§ 3 ods. 1 OZ) a keďže žalobca si uplatnil právo výslovne zo zmenky a tú súd považoval za neplatnú, jeho žalobu zamietol.

Výrok o trovách konania vyplýva z ustanovenia § 142 ods. 1 O.s.p. Podľa zásady úspechu v konaní nárok na náhradu trov konania vznikol len žalovanej, tá si však tento nárok v zmysle § 151 ods. 1 O.s.p. neuplatnila.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie možno podať do 15 dní odo dňa jeho doručenia cestou tunajšieho súdu na Krajský súd v Prešove.

Podľa § 205 ods. 1 O.s.p. v odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach (§ 42 ods. 3 O.s.p.) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha.

Podľa § 205 ods. 2 O.s.p. odvolanie proti rozsudku alebo uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej, možno odôvodniť len tým, že

- a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1 O.s.p.,
- b) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- c) súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- d) súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- e) doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§ 205a O.s.p.),
- f) rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Podľa § 205 ods. 3 O.s.p. rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda a dôvody odvolania môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na odvolanie.

Podľa § 251 ods. 1 O.s.p., ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona.